

Energieperspectief Kaderstelling 2040

Voorwoord

De energietransitie is volop in beweging. Het lijkt wel alsof er elke week nieuwe ontwikkelingen zijn. Dat brengt uitdagingen met zich mee, maar vooral ook veel kansen. We staan in Weert midden in die veranderingen – en dat doen we samen.

De afgelopen jaren hebben we al mooie stappen gezet. Dankzij de Routekaart Energietransitie van 2021 wekken we steeds meer duurzame energie op via zonnepanelen en windmolens, verduurzamen we onze eigen gebouwen en helpen we inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties op weg. Daar mogen we trots op zijn!

Maar de wereld staat niet stil. Nieuwe vraagstukken dienen zich aan: de druk op het energienet, de groei van onze gemeente en de noodzaak om wonen, werken en energie slim met elkaar te verbinden. Energie is niet langer een los thema, maar een sleutel voor hoe Weert zich de komende jaren ontwikkelt.

Het doel is helder: op elk gewenst moment beschikken over voldoende en betaalbare duurzame energie om in onze energiebehoefte te voorzien. Daarbij sturen we op een energievoorziening die betrouwbaar, betaalbaar en onafhankelijk is. Met dit Energieperspectief leggen we een stevige basis om dat waar te maken.

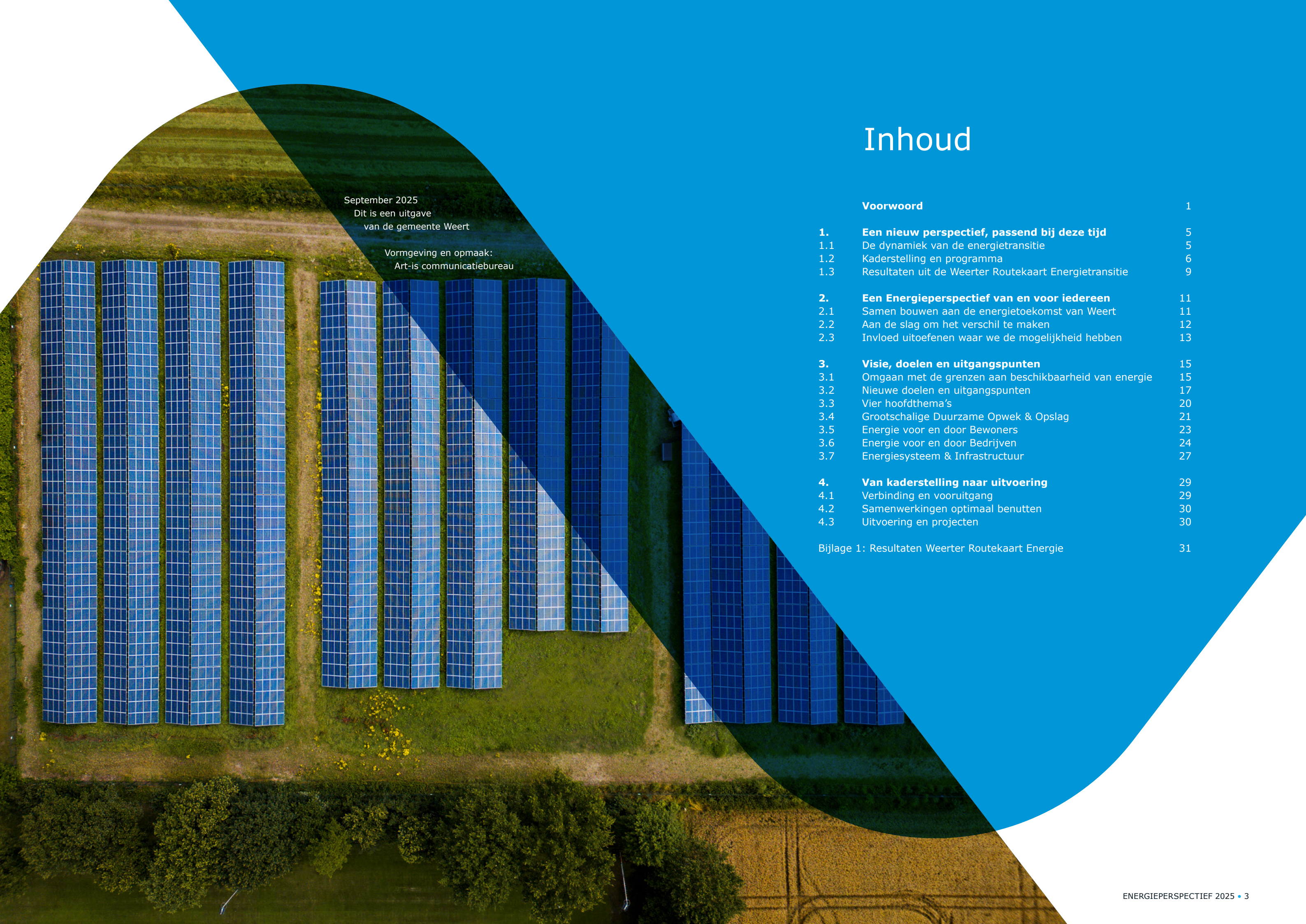
We willen dat onze stad kan blijven groeien én tegelijkertijd bouwen aan een slimme, duurzame en toekomstbestendige energievoorziening. Dat betekent dat energie vaker zichtbaar wordt in ons dagelijks leven – van zonnepanelen op daken tot transformatorhuisjes in de wijk. Ja, dat vraagt soms aanpassingen, maar het biedt ons ook de kans om Weert klaar te maken voor de toekomst.

We hebben een koers uitgezet die ambitieus is, maar tegelijk realistisch en haalbaar. Het laat zien welke stappen we nu kunnen zetten en waar we kunnen bijsturen als omstandigheden veranderen. Zo blijven we op de juiste weg en behouden we flexibiliteit.

Het Energieperspectief is niet alleen een document vol plannen; het is een uitnodiging om samen de schouders eronder te zetten. Want de energietransitie stopt niet bij de gemeentegrens. Alleen door samenwerking – in onze stad, met buurgemeenten en in de regio – kunnen we onze ambities waarmaken.

Ik heb er alle vertrouwen in dat we dit samen kunnen. Laten we doorpakken, verbinden en bouwen aan een Weert dat klaar is voor de toekomst – voor onszelf én voor de generaties na ons.

Thomas van Gemert
Wethouder Energie

September 2025
Dit is een uitgave
van de gemeente Weert

Vormgeving en opmaak:
Art-is communicatiebureau

Inhoud

Voorwoord	1
1. Een nieuw perspectief, passend bij deze tijd	5
1.1 De dynamiek van de energietransitie	5
1.2 Kaderstelling en programma	6
1.3 Resultaten uit de Weerter Routekaart Energietransitie	9
2. Een Energieperspectief van en voor iedereen	11
2.1 Samen bouwen aan de energietoekomst van Weert	11
2.2 Aan de slag om het verschil te maken	12
2.3 Invloed uitoefenen waar we de mogelijkheid hebben	13
3. Visie, doelen en uitgangspunten	15
3.1 Omgaan met de grenzen aan beschikbaarheid van energie	15
3.2 Nieuwe doelen en uitgangspunten	17
3.3 Vier hoofdthema's	20
3.4 Grootschalige Duurzame Opwek & Opslag	21
3.5 Energie voor en door Bewoners	23
3.6 Energie voor en door Bedrijven	24
3.7 Energiesysteem & Infrastructuur	27
4. Van kaderstelling naar uitvoering	29
4.1 Verbinding en vooruitgang	29
4.2 Samenwerkingen optimaal benutten	30
4.3 Uitvoering en projecten	30
Bijlage 1: Resultaten Weerter Routekaart Energie	31

1

Een nieuw perspectief, passend bij deze tijd

1.1 De dynamiek van de energietransitie

Sinds het opstellen van de Weerter Routekaart Energietransitie 2021-2030 (WRE) is er veel veranderd. Verschillende ontwikkelingen beïnvloeden het handelingsperspectief van gemeente Weert. Dat gaat bijvoorbeeld over de overbelasting van het energienet (netcongestie), de naderende afschaffing van saldering, negatieve stroomprijzen, de ontwikkeling van de zonneladder en de nieuwe energiewet.

De focus uit de WRE uit 2020 op energieopwek en warmte bij inwoners is begrijpelijk vanuit het moment van opstellen, maar is in de huidige tijd te smal. De bijdrage van bedrijven in de energietransitie en het essentieel belang van een robuust energienetwerk worden inmiddels breed onderkend. De WRE biedt hiervoor onvoldoende beleidskaders, waardoor we ook in de uitvoering vertragen.

Het is van belang dat gemeente Weert haar beleid afstemt op alle aspecten van de energietransitie. Weert groeit op een beheerste manier, vanuit eigenheid. De bestaande voorraad woningen en bedrijventerreinen vragen een verduurzamingsslag waarvoor energie nodig is. Een nieuw programma voor wonen, voorzieningen en economie vragen om een aanzienlijke hoeveelheid energie. Dat alles met een energienetwerk dat toekomstgericht is. Daarom ontwikkelen we een nieuw beleidskader onder de naam Energieperspectief Gemeente Weert 2040. Daaruit volgt ook een Omgevingsprogramma Energie voor de periode 2026-2030. Dit voeren we uit als een programma onder de omgevingswet.

De manier waarop we in de toekomst onze energie gebruiken vraagt om nadere uitwerking. Zoals de omvang van energieopwekking en de vorm van energieopwekking in de gemeente, de keuze die we in de wijken maken om tot duurzame warmte te komen, de snelheid van de verduurzaming van onze bedrijventerreinen en de economische ontwikkeling die daarmee mogelijk is. En niet in de laatste plaats: de benodigde energie-infrastructuur die nodig is en hoe beschikbaarheid en eigenaarschap lokaal geborgd wordt via concepten zoals energiegemeenschappen.

Kernachtig dient het beleidskader energie actuele doelen op te leveren en perspectieven te bieden richting de uitvoering van de energietransitie (het programma). Dit doen we met rekenschap van het Energiesysteem van de toekomst dat met Cranendonck, Leudal en Nederweert samen is opgesteld. We geven invulling aan de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie op het gebied van energie. Hierop kan de omgevingsvisie worden aangepast of aangescherpt.

1.2 Kaderstelling en programma

Het Energieperspectief is niet alleen een nieuw beleidskader, het is ook een programma onder de Omgevingswet waarin beleid wordt vertaald in maatregelen. De Omgevingsvisie en Ruimtelijke Ontwikkelstrategie zijn hierin leidend. De Omgevingsvisie is een strategische visie waarin de ambities en strategische doelen voor de brede fysieke leefomgeving zijn vastgelegd. In deze visie kiest Weert voor 'beheerste groei vanuit eigenheid'. In de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie worden deze strategische ambities en doelen concreet gemaakt. Belangrijke ambities en doelen zijn groei op het gebied van wonen en bedrijvigheid. Dit betekent dat de woningbouwontwikkeling wordt vergroot en versneld. Concreet betekent dit dat er ongeveer 4.650 nieuwe woningen worden toegevoegd. Daarnaast wil de gemeente ongeveer 30 hectare aan nieuwe bedrijventerreinen toevoegen.

In het Economisch Profiel heeft gemeente Weert bewust de keuze gemaakt zich sterker te profileren als een unieke plek in de maakindustrie, in een modern industrieel landschap met directe verbindingen naar de hoogwaardige waardeketens van Brainport en de innovatieve clusters rondom de Brightlands campussen. Weert wil onder andere bedrijven aantrekken die hun industriële productie willen uitbreiden, met daarbij de focus op groeidomeinen zoals energietransitie, robotica, fotonica en biobased materialen.

In het kader van het Energieperspectief gaat het niet alleen om de uitbreiding van het aantal woningen en bedrijventerreinen. Uiteraard vraagt de bestaande voorraad aan woningen en bedrijven in Weert zeker zo veel aandacht. Ook hiervoor is aanbod aan duurzame energie, transport en opslag nodig.

Expertrapport Energiesysteem van de Toekomst

In opdracht van de samenwerkende gemeenten Leudal, Weert, Nederweert en Cranendonck, heeft Berenschot medio 2024 samen met HeusschenCopier een expertrapport opgesteld waarin de vraag centraal staat hoe tot een toekomstbestendig lokaal energiesysteem te komen. Twee scenario's van het energiesysteem richting 2040 ('ondernemende regio' en 'groene groei') zijn uitgewerkt. Aan de hand van vier perspectieven (ruimte, brede welvaart, digitalisering en financiën) is berekend wat er lokaal nodig is voor een betrouwbaar, betaalbaar en duurzame energievoorziening. Het rapport laat zien dat 100% energieneutraliteit in 2040 voor de vier gemeenten geen haalbare kaart is.

Regionale Energievisie RES Noord- en Midden-Limburg ¹⁾

De Regionale Energievisie is opgesteld door de vijftien gemeenten in Noord- en Midden-Limburg, in samenwerking met Waterschap Limburg, Enexis en Provincie Limburg. In de Energievisie zijn strategische keuzen vastgelegd over hoe om te gaan met energie, hoe op te wekken, te delen en op te slaan. De leidende principes die zijn vastgelegd in de Regionale Energievisie sluiten aan bij de visie en uitgangspunten zoals die zijn vastgelegd in het Energieperspectief. Dit geldt ook voor de structurerende keuzes die in de regionale Energievisie zijn gemaakt:

- Noord- en Midden-Limburg geeft de gebouwde omgeving prioriteit bij verduurzaming boven andere sectoren;
- Ondersteuning van de industrie bij verduurzaming
- Er worden eisen gesteld aan nieuwe economische activiteiten waarbij de initiatiefnemers niet alleen energie of ruimte gebruiken, maar ook baten teruggeven aan de regio.
- Opwek wordt zo efficiënt mogelijk geclusterd

- De gemeenten staat realistisch tegenover de positie van energie-intensieve sectoren waar weinig duurzame alternatieven zijn
- De regio zet in op opslag en omslag van energie

Samenvattend: wat is het Energieperspectief 2025-2040?

Het Energieperspectief bouwt voort op de WRE. De WRE bood een basis voor beleid én uitvoering. Bij het opstellen ervan was (duurzame) energie nog geen integraal onderdeel van de fysieke leefomgeving in Weert. Ook zijn de opgaven complexer geworden door netcongestie. We hebben de afgelopen jaren geleerd dat energie steeds centraler in de ontwikkeling van programma's, plannen en projecten komt te staan. Energie is randvoorwaardelijk geworden.

De bestaande woningen moeten verduurzaamd worden. Daarvoor is veel extra duurzame energie (met name elektriciteit) nodig. Die energie moet opgewekt, getransporteerd en opgeslagen worden. Dat geldt ook voor nieuw te bouwen woningen. Dat kan het netwerk nu nog niet aan. Voor de economische ontwikkeling en maatschappelijke verduurzaming geldt hetzelfde. Dat vraagt ook om een andere manier van werken: integraal en met een duidelijke oplossing hoe projecten van energie worden voorzien. Ook daarom hebben we dit Energieperspectief ontwikkeld. Hierin werken we met een scherpere focus naar onze doelen voor 2040 toe.

In de Kadernota staat dat Weert klimaatneutraal moet worden, met als doel minder gebruik van fossiele energie. Bij het opstellen van dit Energieperspectief zijn deze uitgangspunten opnieuw beoordeeld. Het nieuwe perspectief vraagt om aangepaste doelen en effecten die aansluiten bij recente ontwikkelingen en de huidige opgaven.

Voorliggende kaderstelling heeft een horizon tot 2040. De uitvoering leggen we vast in het Omgevingsprogramma Energie. Dit programma kent een looptijd van 2026 tot en met 2030. In de kaderstelling zetten we de ambities en lijnen voor de langere termijn uit. In het omgevingsprogramma willen we uitvoeren en concrete resultaten boeken, maar zullen we ook ontwikkelopgaven verder uitwerken. De uitvoering daarvan zal voor een deel ook na 2030 liggen. Daarom vinden we het belangrijk om het kader op 2040 te richten; zodat de uitvoering hierop aan kan sluiten en zich met de tijd kan vernieuwen en verder kan ontwikkelen.

Kortom: een nieuwe visie met doelen, uitgangspunten en thema's voor de energietransitie in Weert met een programma waarin thema's zijn uitgewerkt naar projecten.

1) *Conceptversie, vaststelling door colleges B&W volgt nog*

1.3

Resultaten uit de Weerter Routekaart Energietransitie

De afgelopen jaren zijn er duidelijke stappen gezet in het bereiken van de doelen die in de WRE zijn gesteld. De vier doelen betreffen:

1. Alle gebouwen zijn aardgasvrij-proof in 2030
2. In 2030 is voor elk gebouw duidelijk hoe deze aardgasvrij wordt
3. De helft van de hernieuwbare elektriciteitsopwekking is in 2030 gerealiseerd
4. Het aandeel energie t.b.v. mobiliteit is significant gereduceerd in 2030

Veel woningen hebben stappen gezet om minder aardgas te verbruiken. Verschillende woningen zijn aardgasvrij-proof of zelfs al aardgasvrij. Voor steeds meer woningen wordt duidelijk hoe deze aardgasvrij worden in de toekomst. Voor andere woningen moet dit de komende jaren duidelijk worden. We hebben met de projecten op gebied van zon (op dak en op land) en wind stappen gezet in de duurzame elektriciteitsopwekking. We realiseren nog niet de helft van de lokale duurzame elektriciteitsopwekking. We verbruiken niet minder, maar meer energie ten behoeve van mobiliteit. Een deel daarvan wordt wel duurzaam opgewekt. Een nadere uitwerking van de resultaten uit de WRE is in bijlage 1 opgenomen.

Bron: Parkmanagement Weert

A photograph of two workers in safety gear. A woman on the left wears a white hard hat and a grey safety jacket with reflective stripes, holding a solar panel. A man on the right wears a yellow hard hat and a grey safety jacket, gesturing with his hand. They are standing in a grassy field with a blurred background. A large blue curved shape is overlaid on the right side of the image.

2

Een energieperspectief van en voor iedereen

2.1 Samen bouwen aan de energietoekomst van Weert

Er gebeurt in Weert al van alles op het gebied van energie. Inwoners, ondernemers, verenigingen en gemeente werken samen aan een duurzame, energieke toekomst. De keuzes die we als gemeente maken, hebben gevolgen voor iedereen. Daarom vonden we het belangrijk om het Energieperspectief samen tot stand te brengen. Sinds het begin van 2025 hebben we in een intensief proces met stakeholders gewerkt aan het Energieperspectief. Daarbij zijn inwoners en ondernemers betrokken, net als vertegenwoordigers van coöperatie WeertEnergie en energiecoaches, Parkmanagement Weert, Wonen Limburg, RES Noord- en Midden-Limburg, Provincie Limburg, Enexis, Bouwend Nederland, Techniek Nederland en de Rabobank. Leden van de gemeenteraad zijn op verschillende momenten uitgenodigd om bij de bijeenkomsten aan te sluiten. Ook is de gemeenteraad aan het begin en einde van het traject meegenomen in het proces en de resultaten die dit heeft opgeleverd.

We hebben het Energieperspectief daarmee echt samen vormgegeven. Het vormgeven is echter nog maar het begin. Het gaat erom dat we ook samen aan de uitvoering blijven werken en verder gaan uitbouwen. Op de Weerter bedrijventerreinen werken WeertEnergie, Parkmanagement Weert, Rabobank en de gemeente al intensief samen. In de verduurzaming van bestaande woningen zetten WeertEnergie, de energiecoaches en de gemeente al jaren samen de schouders eronder en helpen onze inwoners bij het terugdringen van het gasverbruik. Tegelijkertijd is er nog veel te doen en willen we de komende jaren samen stevige stappen vooruit blijven zetten en resultaten boeken.

2.2 Aan de slag om het verschil te maken

Meer dan ooit is het tijd om aan de slag te gaan. Om vooruit te komen. Om onze ambities waar te maken op een duurzame manier. Uiteraard moeten we blijven leren en onderzoeken; maar we moeten ook leren door te doen in de praktijk. Lef hebben en kiezen, ook al weten we nog niet alles. Want ontwikkelingen volgen elkaar snel op, zijn soms onvoorspelbaar en gaan niet via een logische, rechte lijn van A naar B. Het vraagt dus wendbaarheid en flexibiliteit van ons om in te spelen op innovaties, verandering van wet- en regelgeving en Rijksbeleid. De realisatie is onmogelijk zonder aan de slag te gaan, te experimenteren en daarvan te leren.

De focus is voortdurend gericht op wat er wél kan, ondanks alle obstakels en soms tegenwerkingen. Daarom kiezen we voor nieuwe kaders én koppelen we daar een uitvoeringsprogramma aan; zo kiezen we een koers, maar zijn we tegelijkertijd flexibel en wendbaar. Niet alles wat we bedenken is ook daadwerkelijk uitvoerbaar. We gaan tegen - steeds veranderende - grenzen aanlopen; in ruimte, tijd, middelen en geld. De wereld is maar beperkt maakbaar en de invloed van de gemeente in dit krachtenveld zal soms (te) beperkt blijken. Tegelijk is er veel wat we wel kunnen doen. Daar gaat het Energieperspectief over.

Bron: Parkmanagement Weert

2.3 Invloed uitoefenen waar we de mogelijkheid hebben

Het gaat in de klimaatdiscussie vaak over veranderende wetgeving of ontwikkelingen in bijvoorbeeld het energienetwerk. Die veranderen het speelveld waarbinnen we werken. Dat geldt voor iedereen: inwoners, ondernemers, vrijwilligersorganisaties en de gemeente. Die veranderingen zorgen voor onzekerheid en irritatie. Plannen moeten opeens veranderen en investeringen renderen anders. We hebben er echter weinig invloed op. Als we wél invloed hebben, maken we daar gebruik van. Bijvoorbeeld via de Provincie Limburg, in de regionale overleggen van de Regionale Energie Strategie (RES) of via de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

In dit Energieperspectief ligt de nadrukkelijke focus op onderwerpen en acties waar we invloed op hebben. En waarbij we in Weert het verschil kunnen maken. Natuurlijk is de koers van Europa, Nederland en de provincie van groot belang voor Weert. Maar we zijn ervan overtuigd dat we binnen onze gemeente ook zelf een groot verschil kunnen maken. Door energie te besparen of onze eigen energie op te wekken. Of door te zorgen voor energiezuinige nieuwe ontwikkelingen. We kijken in het Energieperspectief daarom vooral naar Weert en de directe omgeving. Samen kunnen we daar stappen in zetten.

We kijken naar de periode tot 2040. Daarin stellen we onze ambities en kaders. We willen in lijn met deze ambities en kaders de komende 5 jaar duidelijke resultaten boeken. Dat doen we via het programma. Door ontwikkelingen en projecten in gang te zetten en natuurlijk ook uitgevoerd te krijgen; al zal dat zeker niet voor alles in vijf jaar lukken. Onderwerpen als kernenergie, waterstof en geothermie zullen zich de komende jaren blijven ontwikkelen, maar geen rol van betekenis in de uitvoering gaan spelen. We houden de ontwikkelingen daarom goed in de gaten en positioneren ons daar waar kansrijk, maar we zetten er in de uitvoering nog niet stevig op in.

3

Visie, doelen en uitgangspunten

3.1 **Omgaan met de grenzen aan beschikbaarheid van energie**

We lopen op verschillende punten tegen grenzen aan die de ontwikkeling naar een toekomst van duurzame energie doen haperen. De ontwikkeling van fossiele naar duurzame energie stopt niet, maar we zijn de afgelopen jaren wel tegen knelpunten aangelopen. De hoeveelheid energie die duurzaam opgewekt kan worden, vindt haar weg niet meer van aanbieder naar vrager. Het energienetwerk kan het niet meer aan. Daarnaast stagneert de hoeveelheid duurzame energie die wordt opgewekt ook vanwege een gebrek aan ruimte en draagvlak in de samenleving. De behoefte aan duurzame energie stijgt de komende jaren juist wel fors, waarbij een verdrievoudiging van elektriciteit wordt voorzien.

Daarbij is nu al duidelijk dat het niet zal lukken om aan alle vraag in Weert te voldoen door de energie ook in Weert op te wekken. Voor een belangrijk deel zal duurzame energie van buiten Weert geïmporteerd worden in de toekomst. Daar werd in de WRE al in voorzien. Er liggen dus uitdagingen aan de vraagkant, de aanbodkant en de transportkant. Die uitdagingen zullen we niet alleen op de schaal van Weert oplossen. Het hoofddoel is dat we in 2050 energieneutraal moeten zijn. Dat betekent dat de ambitie uit de WRE om in 2040 energie-neutraal te zijn, niet langer houdbaar is. Het is niet haalbaar om tien jaar eerder dan de nationale ambitie energieneutraal te zijn.

Het principe dat de totale opgewekte energie even groot is als de vraag naar energie, is niet het juiste uitgangspunt. Dat zou namelijk alleen werken als de vraag precies wordt gebruikt op het moment dat er aanbod is. Deze situatie van zogenaamde gelijktijdigheid is niet de praktijk. Het waait bijvoorbeeld vaak 's nachts, op de momenten dat de vraag naar energie zeer beperkt is. Het bij elkaar brengen van vraag en aanbod in zowel de tijd (gelijktijdigheid) als ruimte (decentraal) is een belangrijke toevoeging aan de ambities voor de komende jaren. In hoofdstuk 4 is hier meer aandacht voor.

Ook de conclusies uit het Expertrapport Energiesysteem van de Toekomst geven de noodzaak van het bijstellen van onze ambities aan:

- **Energieneutraliteit** in de regio lijkt vrijwel niet mogelijk: veel Nederlandse gemeenten hebben de ambitie uitgesproken om in de toekomst energieneutraal te worden, wat betekent dat er binnen de gemeentegrenzen net zoveel energie wordt opgewekt als verbruikt. Hoewel er in deze subregio ruimte is voor ontwikkelingen, is er ook een sterke vraag naar woningbouw en bedrijvigheid, wat zorgt voor vraag naar ruimte en energie. Daarbij zijn er ook diverse beperkingen voor de opwek van energie, bijvoorbeeld beperkingen voor de plaatsing van windturbines in relatie tot Kempen Airport en vliegbasis Kleine-Brogel. Tijdens het ontwerpproces is, mede daardoor, al snel duidelijk geworden dat volledige energieneutraliteit een grote uitdaging is – zeker gezien de landschappelijke en ruimtelijke impact die opwekking van duurzame energie met zich meebrengt.
- **Economische groei en elektrificatie** zijn een uitdaging voor de energieinfrastructuur, maar lijken te passen op het regionale net. Duidelijk is dat de beoogde economische groei in de regio, met name op het gebied van bedrijvigheid en woningbouw, een aanzienlijke impact heeft op het energiesysteem. De uitdaging is dat naast deze groei ook de energietransitie en de elektrificatie van de bestaande energievraag een belangrijke rol spelen. Beide factoren leggen namelijk extra druk op de beperkte infrastructuur van de netbeheerders. Uit een beoordeling van netbeheerder Enexis blijkt dat de lokaal geproduceerde elektriciteit en de toename van de elektriciteitsvraag zoals beoogd in de schetsontwerpen, binnen de uitbreidingsplannen van de regionale netbeheerder passen. Op de korte termijn is de infrastructuur van TenneT beperkend.
- **De lasten en baten** kunnen allebei landen in de subregio: Tijdens het proces werd duidelijk dat de lasten van energieopwekking in de regio gevoelig liggen, vooral omdat de leefomgeving erdoor verandert. Om draagvlak te creëren, is het van essentieel belang dat de regio ook profiteert van de baten van deze opwekking. Zo zijn zonnepanelen en wind op land de goedkoopste vormen van elektriciteitsproductie en zorgen ze er daarmee voor dat de energierekening lager wordt dan wanneer elektriciteit wordt geproduceerd via win op zee of kernenergie. Daarnaast is er doordat de stroom lokaal wordt geproduceerd en verbruikt, minder infrastructuur nodig, wat de netkosten en tarieven drukt. Tot slot biedt het de mogelijkheid voor lokaal eigendom van elektriciteitsproductie en dus extra verdiensten. Door de combinatie van lagere energiekosten en hogere baten voor bedrijven en bewoners in de subregio is lokale opwek een aanbeveling. Uit de handelingsperspectieven blijkt dat de energietransitie op meerdere vlakken kan bijdragen aan het verbeteren van de brede welvaart in de regio en als katalysator kan dienen voor andere (maatschappelijke en landschappelijke) opgaven.

Het voorgaande maakt dat de hoofdvisie van het Energieperspectief luidt:

"We willen zorgen dat we op elk gewenst moment kunnen beschikken over voldoende en betaalbare duurzame energie om te voorzien in onze energiebehoefte"

Deze visie heeft drie pijlers die de doorontwikkeling van de energietransitie in Weert dragen:

- **Betrouwbaar**; we moeten in Weert over een betrouwbaar energiesysteem kunnen beschikken, waarbij de continuïteit en leveringszekerheid van energie geborgd is. Daarvoor is een robuust netwerk nodig dat de behoefte aan energie op ieder gewenst moment kan leveren.
- **Betaalbaar**; de energie moet voor iedereen betaalbaar blijven. We sturen op bronnen die betaalbaar zijn en op prijzen die eerlijk zijn. Een gezonde verhouding tussen marktpartijen en regie vanuit de overheid is daarbij wenselijk. We zetten een stap extra in de ondersteuning van inwoners met een krappere beurs.
- **Onafhankelijk**; we willen zo onafhankelijk mogelijk zijn, ofwel zo zelfvoorzienend mogelijk. Dat betekent dat we decentraal opwekken en transporteren wat kan. Bij voorkeur met lokale en regionale partners. Wat we niet decentraal kunnen opwekken en transporteren, halen we van buiten. We willen minder afhankelijk zijn van geopolitieke spanningen.

3.2 Nieuwe doelen en uitgangspunten

We blijven als Weert bijdragen aan de nationale doelstelling om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Onze doelen richten zich op Weert en omgeving en op energie. De doelen zijn Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden:

1. We gebruiken in 2040 niet méér energie in Weert dan dat we in 2025 doen. Onze groeiambities maken we waar met dezelfde hoeveelheid energie als we nu gebruiken.
2. We produceren in 2040 een derde van de behoefte aan energie zelf in Weert. Daarbij blijven de gemiddelde opbrengsten van nieuwe projecten voor minimaal de helft in Weert zelf.

Het eerste doel vraagt om efficiënter en effectiever met energie om te gaan door energie te besparen in bestaande gebouwen en processen, nieuwe gebouwen energiezuinig te ontwerpen en opgewekte energie optimaal te gebruiken. Opslag gaat hierin een grote rol spelen. Het tweede doel richt zich op Weert zelf. Het betekent ook dat we ervan uitgaan dat twee derde van de benodigde energie van buiten Weert zal komen.

Onze visie en nieuwe doelen rusten op zeven uitgangspunten. Deze uitgangspunten vormen de belangrijkste kaders waarbinnen we in Weert aan de energietransitie willen werken:

1. **Energiebesparing als no-regret**: Het beperken van de energievraag is altijd verstandig. Wat we niet verbruiken, hoeven we ook niet op te wekken of te transporteren.
2. **Decentraal voorop, centraal waar nodig**. We zetten in op lokale opwek, het clusteren van opwek en het samenbrengen van opwek en vraag. We maken ruimte voor het energiesysteem en houden rekening met ruimtelijke kwaliteit.
3. **De energie die we zelf opwekken in Weert**, gebruiken we zo veel mogelijk ook zelf in Weert. Dit draagt bij aan een decentraal energiesysteem.
4. **We willen regie houden op cruciale opwek, opslag en infrastructuur**. Een betrouwbaar systeem dat altijd cruciale energie levert is noodzakelijk. Daarom willen we zeggenschap in cruciale projecten in de gemeenschap houden over de hele ontwikkelketen; van planontwikkeling tot en met exploitatie.

5. Alle inwoners, bedrijven en partners in Weert kunnen participeren in duurzame energieprojecten. 50% van de revenuen blijven in Weert. Marktpartijen zijn welkom om de opgaven en ontwikkelingen mee vorm te geven, waarbij ze direct en aanwijsbaar bijdragen aan de doelen uit het Energieperspectief.
6. We sturen op een toekomstbestendig ontwerp waarin energie opwek en opslag integraal wordt meegenomen. Energie, wonen en economie vragen allemaal ruimte. De ruimtelijke implicaties zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ontwikkelen en ontwerpen doen we integraal. Het ruimtelijke kwaliteitskader is het uitgangspunt. We hechten hierbij grote waarde aan meervoudig ruimtegebruik.
7. Binnen de kaders en uitgangspunten zijn inwoners en bedrijven vrij om eigen invulling te geven aan de manier waarop ze verduurzamen. We dwingen niet.

Vertaling naar energieholons en hubs

Het energiesysteem staat onder forse druk. Dat maakt verduurzaming van bestaande woningen en bedrijven en de ontwikkeling van nieuw programma uitdagend. Naar de toekomst toe zal het energiesysteem meer decentraal opgebouwd worden. Wat we lokaal in een gebied kunnen maken en opslaan, zullen we ook daar gebruiken. Op cruciale locaties en functies willen we daar - samen met de lokale en regionale gemeenschap - regie op houden. Dat doen we vanuit een betrouwbaar, onafhankelijk, beschikbaar en betaalbaar energiesysteem.

Wat zijn hubs en holons?

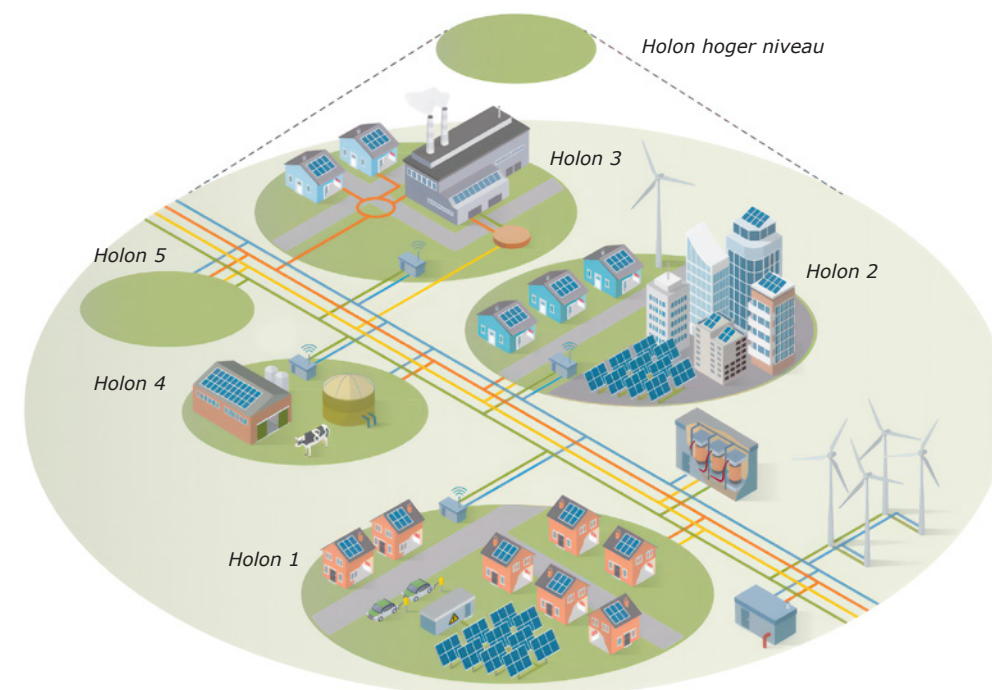
Het nieuwe energiesysteem bestaat uit energieholons (voor woonwijken) en hubs (voor bedrijventerreinen), die elk energie en data als input en output hebben. Een holon of hub functioneert, wanneer mogelijk, geheel zelfstandig. Soms is samenwerking nodig, dit kan met andere holons of hubs. Dit is afhankelijk van het aanbod en de vraag naar energie. Binnen het nieuwe systeem heeft de stroom van energie geen vaste route meer. Data is de basis voor een intelligent besturingssysteem dat zorgt dat het systeem binnen vastgestelde afspraken functioneert. Met deze intelligente besturing kan het energiesysteem worden aangepast aan de mogelijkheden en behoeftes, zoals beschikbare flexibiliteit, behoefte aan het balanceren of voorkomen van congestie. Digitalisering speelt hierin een cruciale rol. Deze werkwijze kan op lokale, regionale en nationale schaal worden toegepast. ²⁾

2) Bron: energy.nl

Deze uitgangspunten passen uitstekend bij een energiesysteem van holons en hubs. In Weert gebruiken we holons voor woonwijken en hubs voor bedrijventerreinen. De basis van dit energiesysteem wordt gevormd door holons en hubs die ieder energie en data als input en output hebben. Een holon of hub functioneert (wanneer mogelijk) geheel zelfstandig. Soms is samenwerking nodig; dit kan met holons of hubs op hetzelfde niveau of met een holon of hub op een hoger niveau. Binnen dit energiesysteem heeft de stroom van energie geen vaste route meer. Met intelligente besturing kan het energiesysteem worden aangepast aan de mogelijkheden en behoeftes. Zoals beschikbare flexibiliteit, behoefte aan het balanceren of voorkomen van congestie. Digitalisering en energiemanagementsystemen spelen hierin een belangrijke rol.

Bestaande woningen en bedrijventerreinen kunnen worden aangepast aan dit nieuwe model. Waar het energiesysteem nu nog centraal wordt aangestuurd, groeit het stapsgewijs naar een meer decentrale opzet. Nieuwe ontwikkelingen kunnen direct volgens dit model worden ingericht, zodat het bestaande systeem geleidelijk meebeweegt. Ook lopende programma's, zoals wonen en economie, kunnen hierin meegroeien. Het holon - en hub model wordt op alle schaalniveaus toegepast, waardoor Weert verbonden blijft met het bredere energiesysteem. Hoe ver en hoe snel deze decentralisatie in Weert plaatsvindt, bepalen de gemeente, haar inwoners, bedrijven en partners zoals Enexis samen.

Afb. 3.1 Visualisatie werking energiesysteem met holons en hubs

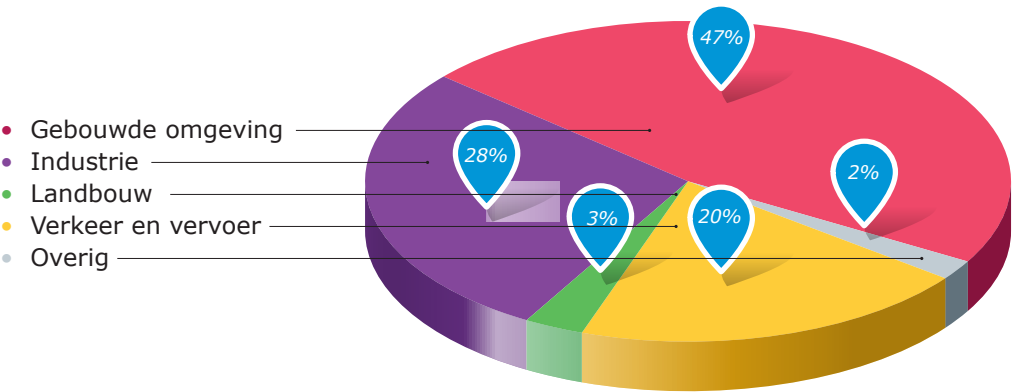

Bron: <https://energy.nl/publications/holarchisch-energiesysteem/>

3.3 Vier hoofdthema's

In de Weerter Routekaart Energie stonden het verminderen van aardgasverbruik bij inwoners en het realiseren van duurzame opwekprojecten centraal. Daarin hebben we stappen gezet, maar we zijn nog lang niet klaar. De thema's opwek en energie voor onze inwoners blijven daarom een belangrijke rol spelen de komende jaren. We verbreden de thema's om in te spelen op de behoeften van deze tijd. Daarnaast voegen we twee thema's toe die in de WRE nauwelijks aandacht kregen; te weten energie voor bedrijven en energie infrastructuur.

Grafiek 3.2 Energieverbruik per sectortafel Klimaatakkoord

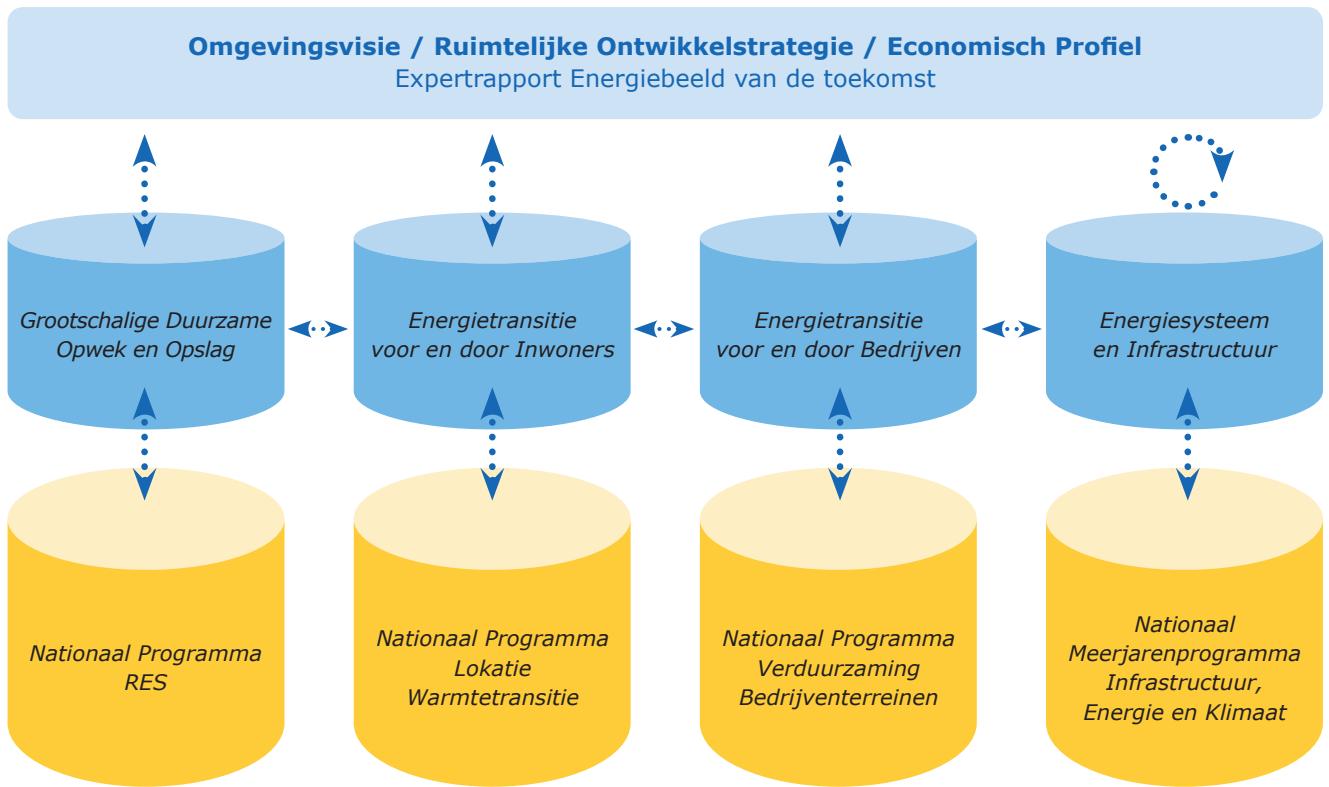

Bedrijven gebruiken ongeveer 40% van de energie in Weert. Deze 40% is verdeeld over de onderdelen gebouwde omgeving (kantoren, zorg, winkels, scholen), industrie en landbouw. De problemen op het elektriciteitsnet zijn zoals bekend groot. Dit vraagt aandacht op de korte en lange termijn. We onderscheiden vier hoofdthema's:

1. Grootschalige Duurzame Opwek & Opslag
2. Energie voor en door Bewoners
3. Energie voor en door Bedrijven
4. Energiesysteem & Infrastructuur

De Omgevingsvisie, de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie en het Economisch Profiel vormen de onderleggers voor de uitwerking van dit perspectief. Dat geldt richtinggevend ook voor het Expertrapport Energiebeeld van de Toekomst, dat echter niet is vastgesteld door de gemeenteraad. De vier thema's hebben naast verbinding met beleidsvelden en -stukken binnen de gemeente Weert ook directe relaties met de Nationale Programma's. Dat optimaliseert de verbinding op inhoud en geldstromen tussen het Rijk en gemeente.

Het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed wordt niet specifiek geadresseerd als apart thema in het Energieperspectief. Het thema kent haar eigen dynamiek en wordt uitgewerkt. Het energieverbruik en de energie-efficiency van de vastgoedportefeuille worden komend jaar in kaart gebracht. Dit om inefficiënties op te sporen en te verhelpen, wat bijdraagt aan een efficiënter energiegebruik, de overstap naar duurzame energiebronnen en het behalen van klimaatdoelstellingen.

3.4 Grootschalige Duurzame Opwek & Opslag

Er zijn in Weert al stappen gezet in de opwek van duurzame energie. De zonnepelden in Altweeterheide en aan de Leveroyesdijk, de windmolens langs de A2 en de vele daken met zonnepanelen zijn daar de voorbeelden van. Daarmee zijn we ook goed op weg om het doel uit de WRE te halen om in 2030 binnen de gemeente 0,166 TWh op te wekken. Het doel uit de WRE ging alleen om elektriciteit, terwijl aardgas en warmte de grootste opgaven vormen. Daarmee hebben we slechts een klein deel van de opgave die we richting 2040 hebben gerealiseerd. Op basis van het Expertrapport over het Energiesysteem van de Toekomst voor Cranendonck, Leudal, Nederweert en Weert blijft dat de gemeente in Weert in 2040 ongeveer 1,25 TWh aan duurzame energie nodig heeft. Dat is ongeveer 7,5 keer de opgave die in de WRE werd gesteld. Dat zijn zo'n 190 windmolens of 1.400 hectare aan zonnepanelen. Dat is ruimtelijk niet inpasbaar in Weert, zo wordt ook in het Expertrapport terecht gesteld. Het betekent twee dingen:

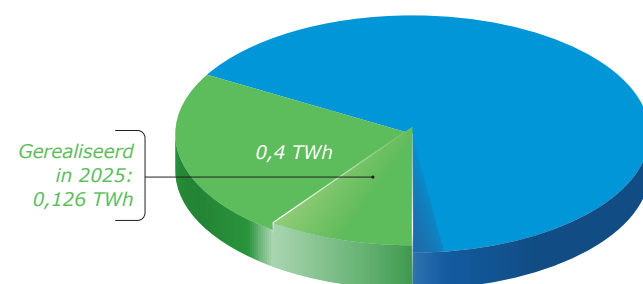
1. We moeten ons in Weert naast duurzame elektriciteit ook op duurzame gas en warmte richten;
2. We moeten accepteren dat we niet alle energie die we nodig hebben in Weert zelf kunnen maken; ofwel we zullen energie moeten importeren.

In het Expertrapport worden twee scenario's gepresenteerd; *de ondernemende regio* en *groene groei*, welke aansluiten op onze Omgevingsvisie. Als we tussen deze twee scenario's in gaan zitten, dan hebben we in 2040 de hiervoor genoemde 1,25 TWh aan duurzame energie nodig en zou in Weert ongeveer een derde van de energie lokaal opgewekt kunnen worden. Dat zou betekenen dat we 0,4 TWh aan opwek in Weert produceren. Aan deze opgave van 0,4 TWh gaan we invulling geven.

In het Expertrapport wordt ingezet op 4 (tussen 2 en 6) extra windmolens, ongeveer 85 hectare aan extra zonnepanelen en 0,083 TWh aan groen gas. Daarmee zou 0,186 TWh worden opgewekt. Samen met de tot nu toe gerealiseerde 0,126 TWh blijft dan nog een restopgave van ongeveer 25% (0,1 TWh) over. De haalbaarheid van de extra windmolen en zonnepanelen, en ook de hoeveelheid groen gas is zacht te noemen. Duidelijk is dat we forse stappen zullen moeten zetten om onze opgave te bereiken. We kunnen daarbij op dit moment geen technieken uitsluiten.

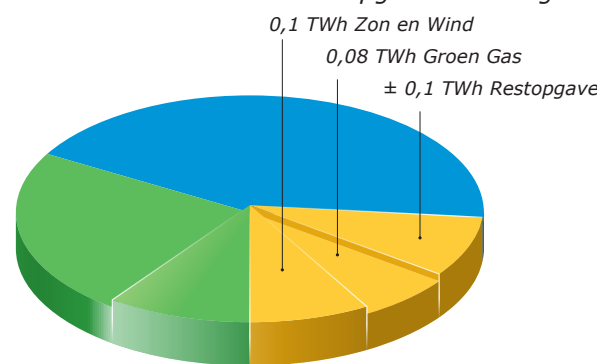
Grafiek 3.4 Duurzame opgewekte energie, totaal: 1,25 TWh.

Doelstelling lokaal opgewekt in 2040

Overig van totaal 1,25 TWh

Grafiek 3.5 Extra duurzame opgewekte energie

0,1 TWh Zon en Wind

0,08 TWh Groen Gas

± 0,1 TWh Restopgave

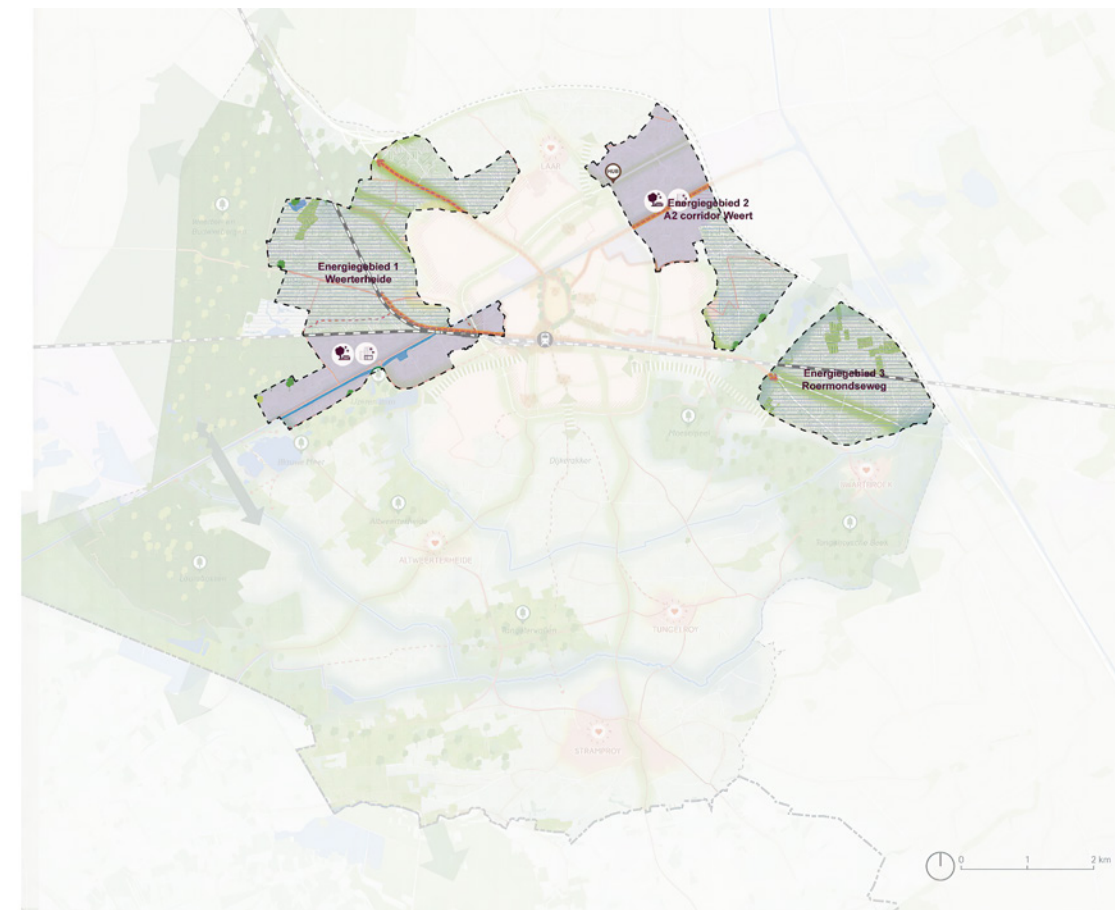
Extra uit Expertrapport

Naast energieopwek vraagt opslag van energie zeer nadrukkelijk aandacht. De opwek van energie vindt vaak niet op hetzelfde moment plaats als dat de energie gebruikt wordt. Opslag kan aanbod en vraag bij elkaar brengen. Op alle niveaus van de energietransitie vraagt opslag de komende jaren aandacht. Inwoners en bedrijven zijn al bezig met opslag bij de woning of het bedrijf. Als gemeente willen we ook grootschalige opslag faciliteren. We zien de grootschalige opweklocaties en bedrijventerreinen daarbij als meest logische locaties aangezien aanbod en vraag hier het grootst zijn.

Op de langere termijn blijven we kijken naar duurzame gasen en warmte. Groen gas wordt op dit moment al op redelijke schaal geproduceerd en gebruikt. Bij duurzame gasen en warmte gaat het ook over waterstof en warmte uit bijvoorbeeld zout of ijzerpoeder. Deze ontwikkelingen vragen een gezamenlijke inspanning van bedrijfsleven, onderzoeksinstituten en samenwerkende overheden. Ze zijn wel nodig, dus vinden we het belangrijk om ons te positioneren en onze verantwoordelijkheid in deze trajecten te nemen. We lossen het energie-vraagstuk niet alleen met elektriciteit op. Niet in Weert en niet in de regio.

In Weert zijn drie gebieden aangewezen waar grootschalige energieprojecten mogelijk zijn. Deze sluiten aan op de zoekgebieden voor wonen, werken en energie in de Omgevingsvisie. Het betreft de gebieden:

- Energiegebied 1: Weerterheide
- Energiegebied 2: A2 corridor Weert
- Energiegebied 3: Roermondseweg

Afb. 3.6 Energiegebieden in de omgevingsvisie

3.5 Energie voor en door Bewoners

Vanuit het doel dat we niet méér energie willen gaan gebruiken in 2040 zullen we in onze bestaande woningen minder energie moeten gaan gebruiken. In onze nieuwe woningen zullen we zeer zuinig en efficiënt met energie om moeten gaan.

De verduurzaming van onze woningen zal de komende jaren veel aandacht blijven vragen. Daarbij is het belangrijk dat we werken aan zowel de verduurzaming van onze bestaande woningvoorraad als aan de energievoorziening van nieuwe woningbouwprojecten. Iedereen moet mee kunnen doen. De stimuleringstrajecten die recent gestart zijn richten zich op inwoners met een minder goed geïsoleerde woning in eigendom en een wat krappere beurs. Deze doelgroep heeft de ondersteuning het hardste nodig.

De gemeente voert samen met partners zoals WeertEnergie de isolatiestrategie uit voor de bestaande woningvoorraad. In Groenewoud, Biest en Boshoven zijn we druk aan de slag. Ons streven is om jaarlijks te ondersteunen bij 500 maatregelen. Dit gebeurt via onze eigen lokale aanpak en de regionale aanpak vanuit de RES NML. Op de maatregelen vanuit deze trajecten hebben we zelf invloed. Inwoners die zelfstandig (zonder ondersteuning van gemeente of regio) maatregelen treffen, zijn er natuurlijk ook. Hier is moeilijk op te sturen. Daarom hangen we er ook geen doelstelling aan. We spreken hier over maatregelen omdat de stimuleringstrajecten zijn gericht op het subsidiëren en ondersteunen van verduurzamingsmaatregelen. Het gaat niet over integrale woningverduurzaming, maar dat is wel waar we naartoe moeten groeien de komende jaren.

We moeten verder gaan kijken dan isoleren. Want andere maatregelen zoals energie opwekken (zon op dak), opslaan (batterijen), laden (vooral voor auto's), op het juiste moment gebruiken (energie-management) en zaken zoals ventileren en een meterkast, moeten uiteindelijk samengebracht worden. Gedrag en sturing van apparaten op gunstige tijden is hierin een belangrijk onderdeel. Contracten met dynamische tarieven proberen verbruik op de meest gunstige tijden te sturen. We ontwikkelen de stimulerings- en ontzorgingsprogramma's naar onze inwoners dan ook continu door.

De in hoofdstuk 3 genoemde holons zullen vertaald worden naar onze woonwijken. We streven naar nieuwe woonwijken die zo weinig mogelijk energie verbruiken en de energie die ze gebruiken zoveel mogelijk zelf opwekken. Dat vraagt om afgewogen oplossingen ten aanzien van energieopwekking, energieopslag en energiegebruik die in iedere holon op maat ingericht moeten worden. Ditzelfde geldt voor stadsvernieuwingprojecten.

De warmteoplossing is in ieder nieuwbouwproject en stadsvernieuwingproject een belangrijk aandachtspunt. Er wordt nu veel gekozen voor individuele warmtepompen, waarbij hybride en all-electric allebei populaire keuzes zijn. Voor woningen lijkt op dit moment schone elektriciteit ook de meest logische oplossing voor de toekomst. Nieuwe technologieën, prijsontwikkelingen en wetgeving kunnen ervoor zorgen dat bronnen zoals bodemwarmte, aquathermie en groen gas aantrekkelijker worden. In het toekomstige warmteprogramma zal voor heel Weert een actualisatie van de meest passende bronnenstrategie opgesteld worden.

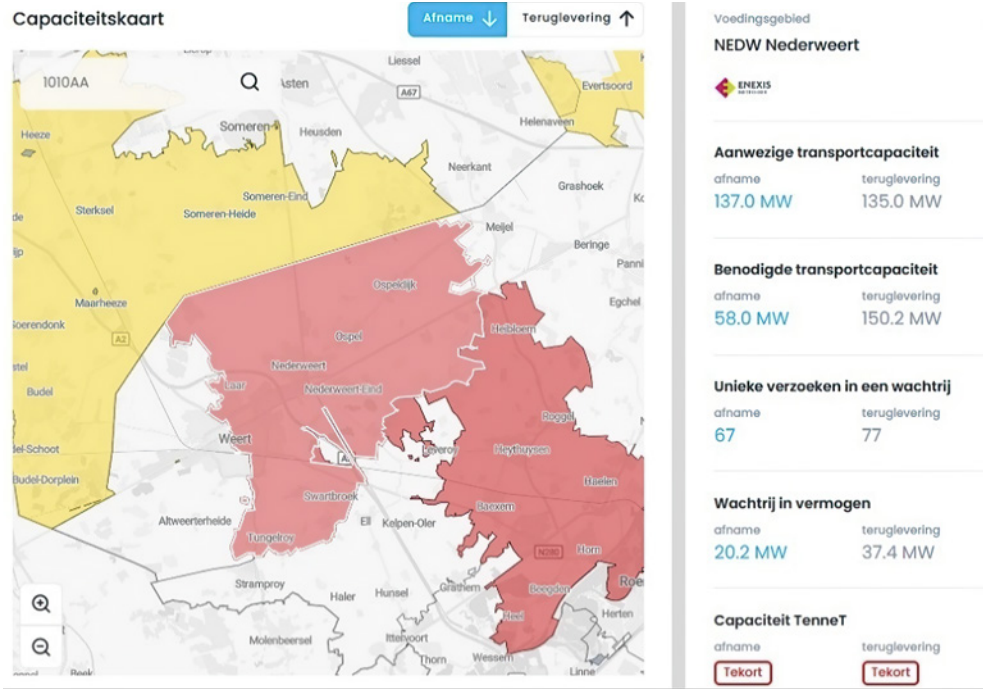
Voor onze inwoners geldt dat we op individueel en op gezamenlijk (holon, straat of wijk) niveau moeten zorgen voor een betrouwbaar, betaalbaar en onafhankelijk energiesysteem. Het belang van opslag zal ook in de woningvoorraad steeds belangrijker worden. In nieuwbouwprojecten zal net-neutraal de ambitie worden. In ieder project zal de energiehuishouding veel centraler komen te staan. We hebben daarin stevige stappen te zetten. We beseffen dat dit niet overal meteen en tegelijk kan. Pilots en beleid zijn nodig om hier invulling aan te gaan geven.

3.6 Energie voor en door Bedrijven

We willen de ontwikkeling van het bedrijfsleven mogelijk maken zonder in totaliteit meer energie te gaan gebruiken. Dit betekent dat we ook hier een grote slag moeten slaan op bestaande en nieuwe terreinen. Zoals gezegd gebruiken bedrijven in Weert ongeveer 40% van de totale energie in de gemeente. Daarmee zijn het erg belangrijke partners in de energietransitie.

Bestaande bedrijven moeten stevige stappen zetten om de bedrijfsprocessen te verduurzamen. Daarnaast zijn het grote vragers op de energiemarkt. In de situatie van netcongestie gaan ze een grote rol spelen. In de verduurzaming van de bedrijfsprocessen zal er een forse hoeveelheid meer elektriciteit nodig zijn in de toekomst. In de huidige situatie van netcongestie is dat een forse opgave. De wachtlijsten bij Enexis zijn lang. Bedrijven moeten tot wel 8 jaar wachten voordat ze een grotere elektriciteitsaansluiting krijgen. Dat is een zeer slechte situatie voor de bedrijven en de werkgelegenheid in Weert. Bedrijven hebben hulp nodig bij het verduurzamen en het vinden van oplossingen om ondanks netcongestie toch stappen in de verduurzaming en de economische continuïteit te kunnen zetten.

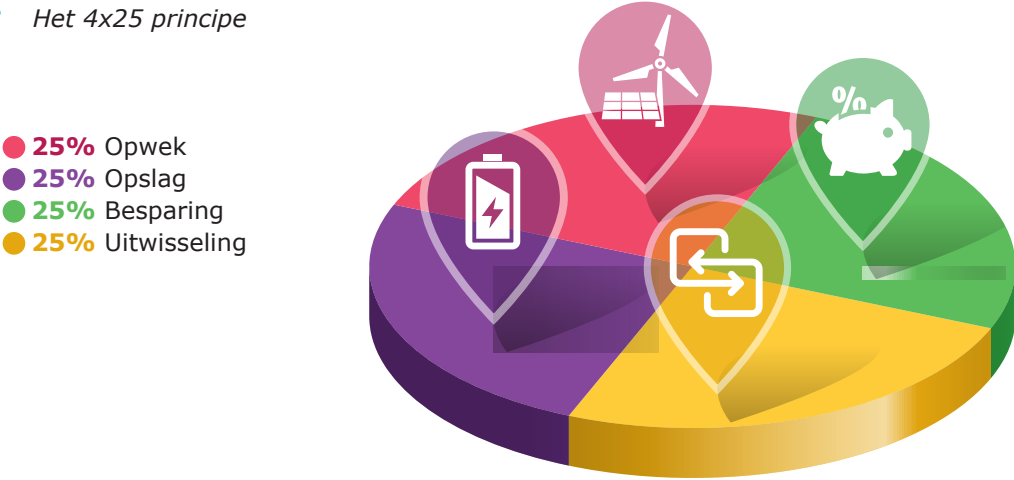
Afb. 3.7 Wachtlijst op onderstation Nederweert

Bron: Tennet

Bedrijventerreinen zijn de ruimtelijke locaties waar de meeste bedrijven geclusterd bij elkaar gevestigd zijn. In deze gebieden zijn we al bezig om stappen te zetten. Dit doen we op Kampershoeke en Kempen-Kanaalzone. De andere terreinen volgen. Bedrijven kunnen zowel individueel als collectief aan de slag. We werken aan energiehub's op de bedrijventerreinen. Dit doen we volgens het 4 x 25 principe. Daarin streven we naar 25% besparing, 25% opwek, 25% opslag en 25% onderling uitwisselen van energie. Ieder bedrijf kan energie besparen en bijna ieder bedrijf kan een deel van haar energie zelf opwekken. Opslag en uitwisselen van energie is vaak in een samenwerking effectiever.

Grafiek 3.8 Het 4x25 principe

De aandacht voor de energiehub's gaat in eerste instantie uit naar het borgen van de bedrijfscontinuïteit en mogelijke groei van de bedrijven op die terreinen. De energiehub's kunnen op termijn ook kansen bieden om energie te leveren aan andere voorzieningen. Op momenten dat bedrijven meer energie produceren dan ze nodig hebben, kunnen de energiehub's bijvoorbeeld woonwijken van energie voorzien.

Met de bedrijventerreinen hebben we slechts een deel van de Weerter bedrijven in beeld. We streven naar een situatie waarin ieder bedrijf geholpen kan worden en de weg weet te vinden naar die hulp. Daar willen we de komende jaren op inzetten; samen met onze partners in de gemeente en de regio.

Niet in de laatste plaats hebben we de ambitie om 30 hectare nieuw bedrijventerrein te realiseren. Deze groei zal op een energiebewuste manier moeten plaatsvinden. Energiebewust ontwikkelen is noodzakelijk, omdat er de komende jaren nauwelijks nieuwe elektriciteitsaansluitingen worden afgegeven, maar vooral omdat het gebruik van schone energie en efficiënt omgaan met energie de nieuwe norm is. Dit vraagt om een goed doordachte energiehuishouding vanaf de eerste stappen in de planprocessen.

Bron: Parkmanagement Weert

3.7 Energiesysteem & Infrastructuur

Als gevolg van netcongestie staan het energiesysteem en de infrastructuur volop in de spotlights. Doordat we niet voldoende energie van de aanbieder naar de vrager kunnen transporteren, staan veel ontwikkelingen op gebied van wonen, economie en andere voorzieningen onder druk of zelfs op slot. We werken daarom de komende decennia aan een nieuw energiesysteem. Dat vraagt een lange adem en zal soms met horten en stoten gaan. Tegelijk hebben we ambities die we de komende jaren willen verwezenlijken. Dat vraagt om het maximale uit het bestaande energiesysteem te halen en tegelijk te bouwen aan het energiesysteem van de toekomst.

Het nieuwe energiesysteem bestaat, naast het reguliere net, ook uit nieuwe onderdelen zoals uit slimme en lokale elektriciteitsnetten (de holons en de hubs), energieopslag in buurtbatterijen en in bi-directionele (vracht)autoaccu's. Zo worden vraag en aanbod naar energie bijeengebracht en kan het ook worden opgeslagen. Het realiseren van opslag, flexibiliteit en slim energiemanagement zorgt voor optimale benutting van duurzame energie.

De verantwoordelijkheid voor een nieuw energiesysteem ligt bij de landelijke en regionale spelers in de elektriciteitsinfrastructuur. Netbeheerders Enexis en TenneT onderzoeken welke (technische) ingrepen en innovaties bij het bestaande net nog mogelijk zijn. Maar lokale partijen zoals gemeenten en energiecoöperaties kunnen daar zeker een steentje aan bijdragen door goed met elkaar samen te werken. Zo zorgen we dat onze ontwikkelambities bekend zijn bij de netbeheerders, de RES NML en de provincie. We staan als Weerterland op de pMIEK³⁾ lijst van Limburg voor een nieuw of uit te breiden onderstation om daarmee voldoende elektriciteit naar onze gemeente te krijgen.

Daarnaast kunnen we het verzwaren van het laagspanningsnet in onze wijken en op onze bedrijventerreinen zo goed mogelijk faciliteren. Die verzwaring is nodig omdat we in de toekomst veel meer elektriciteit gaan gebruiken. De bestaande infrastructuur kan dat niet aan. In onze gemeente is er bijna 200 kilometer aan nieuwe kabels nodig en 256 nieuwe transformatorhuisjes.

Ook helpen we door nieuwe locaties waar we energie gaan opwekken, of waar veel vraag naar energie komt, goed te plannen. Op die plekken kan dan gericht geïnvesteerd worden in het verzwaren van het net. Een belangrijke rol die we als gemeente en samenleving ook hebben, is door decentraal te werken via de principes van de holons en hubs. Door lokaal te doen wat lokaal kan, ontlasten we de bestaande infrastructuur en hebben we minder nieuwe infrastructuur nodig. Daarnaast worden we minder afhankelijk van anderen.

³⁾ Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Limburg

4

Van kaderstelling naar uitvoering

4.1 Verbinding en vooruitgang

Energie wordt steeds meer decentraal opgewekt en de energietransitie wordt ook lokaal en regionaal steeds zichtbaarder in de leefomgeving. De energietransitie is een complexe maatschappelijke opgave. Hier staan we als gemeente Weert uiteraard niet alleen voor aan de lat. Samen met inwoners, bedrijven, WeertEnergie, de netbeheerder Enexis, woningcorporaties, projectontwikkelaars, kennisinstellingen en andere partijen zorgen we dat expertise en middelen bij elkaar worden gebracht om gezamenlijk oplossingen te vinden voor deze complexe opgave.

De schaarste aan ruimte en infrastructuur is een urgent, vaak gemeenteverstijgend vraagstuk. Daarom is het cruciaal om samen te werken op verschillende schaalniveaus (lokaal en regionaal). Door vraag en aanbod van energie beter op elkaar af te stemmen en op te slaan is er ook minder transport en dus aanleg van infrastructuur nodig.

Evenals het Rijk hanteren wij als uitgangspunt dat het energiesysteem per definitie gebiedsgericht wordt vormgegeven en een integraal onderdeel vormt van de ruimtelijke ordening. Energie is een randvoorwaarde voor ontwikkelingen in de gebouwde omgeving, industrie, mobiliteit en landbouw. Dit betekent dat de beschikbaarheid van energie en de impact van het energiesysteem in een vroeg stadium wordt meegenomen bij ruimtelijke keuzes. Ook betekent dit dat ruimtelijke aspecten worden meegenomen bij keuzes die gemaakt worden ten aanzien van het energiesysteem.

Tot slot vraagt de ontwikkeling van een decentraal systeem ook voor betrokkenheid vanuit de samenleving. Een belangrijk doel uit het Energieperspectief is dan ook dat alle inwoners, bedrijven en partners in Weert kunnen participeren in duurzame energieprojecten. We willen met de Weerter samenleving regie houden op de ontwikkeling en het eigenaarschap van de opwek en opslag. WeertEnergie is voor ons hierbij een belangrijke partner.

Bijlage 1

Resultaten Weerder Routekaart Energie Energietransitie

4.2 Samenwerkingen optimaal benutten

Om onze doelen uit het Energieperspectief en programma te bereiken werken we op verschillende schaalniveaus met verschillende partners samen. Dit doen we volgens een samenwerkingsstrategie die voor ons meerwaarde heeft en waar we resultaten mee bereiken.

Regionaal werken we op strategisch niveau samen in de RES Noord- en Midden-Limburg. Meerwaarde in deze samenwerking zit met name in kennisuitwisseling – en deling, ondersteuning vanuit de RES NML door middel van expertise (onderzoeken, het gebruikmaken van tools en handreikingen) en het inzetten van lobbycapaciteit richting provincie Limburg, netbeheerders en het Rijk.

Naar aanleiding van het eerdergenoemde Expertrapport Energiesysteem van de Toekomst werken we sub regionaal samen met de gemeenten Nederweert, Leudal en Cranendonck aan een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening. Deze samenwerking sluit aan op de samenwerking in RES NML verband en is tactisch en uitvoerend van aard.

Op lokaal niveau werken we samen in projecten met onder andere inwoners, bedrijven, Enexis, WeertEnergie, woningcorporaties, projectontwikkelaars, parkmanagement, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties.

4.3 Uitvoering en projecten

Voorliggende kaderstelling Energieperspectief Gemeente Weert 2040 wordt verder uitgewerkt in een Omgevingsprogramma Energie. Deze wordt uitgewerkt voor de periode 2026-2030.

De voortgang binnen de kaderstelling zullen we monitoren via een Weerder dashboard. Ook rapporteren we jaarlijks via de begrotingscyclus. Iedere twee jaar voeren we een evaluatie uit. Indien nodig volgt hier een bijstelling van de kaders uit. De programma-aanpak zal dynamisch van aard zijn naarmate ontwikkelingen verder gebracht worden. Iedere twee jaar wordt de bijstelling van het programma meegenomen in de evaluatie van de voortgang van de kaderstelling.

De afgelopen jaren zijn er duidelijke stappen gezet in het bereiken van de doelen die in de WRE zijn gesteld. De vier doelen betreffen:

1. Alle gebouwen zijn aardgasvrij-proof in 2030
2. In 2030 is voor elk gebouw duidelijk hoe deze aardgasvrij wordt
3. De helft van de hernieuwbare elektriciteitsopwekking is in 2030 gerealiseerd
4. Het aandeel energie t.b.v. mobiliteit is significant gereduceerd in 2030

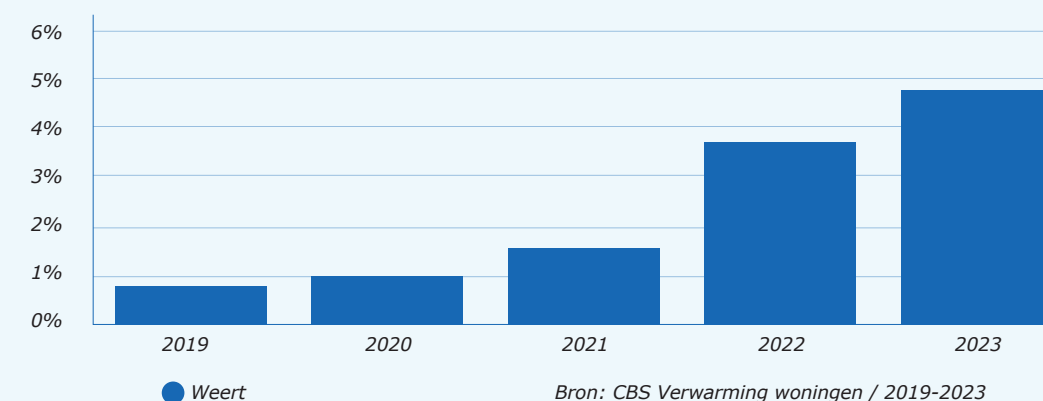
Doel 1: Alle gebouwen zijn aardgasvrij-proof in 2030

Er zijn forse stappen gezet in het vergroten van de bewustwording onder onze inwoners. Samen met WeertEnergie is er gebouwd aan Warm Wonen in Weert; waarin het verminderen van het aardgasgebruik centraal staat. Er zijn energiecoaches en energiefixers actief in de gemeente en de Warm Wonen Winkel is geopend in 2021.

Medio 2025 heeft ongeveer 50% van alle woningen in Weert een energielabel B of beter.⁴⁾ Daarmee kunnen de woningen met een elektrische warmtepomp verwarmd worden en zijn ze aardgasvrij-proof. Toewerken naar het doel om alle woningen aardgasvrij-proof te hebben in 2030 zal een uiterst moeizame opgave worden. De gemeente kan inwoners niet dwingen om hun woning voldoende te isoleren. Wel wordt nog steeds ingezet op het ondersteunen bij het besparen van aardgas. Dat doen we op dit moment door via het Nationaal Isolatie Programma in 2.750 woningen isolatiemaatregelen toe te passen. Daarmee zetten we verdere stappen in de goede richting; aardgasvrij-proof zullen alle woningen niet worden in 2030.

Daarnaast zijn er ongeveer 3.000 woningen volledig van het aardgas af in Weert.⁵⁾ Dit gaat om 1.700 gerealiseerde nieuwbouwwoningen sinds 2019. Daarnaast zijn er 1.300 geregistreerde investeringen in een aardgas loze oplossing bekend.

Afb. B.1 Percentage woningen zonder aardgasverbruik.

Doel 2: In 2030 is voor elk gebouw duidelijk hoe deze aardgasvrij wordt

In de voorbije jaren is duidelijk geworden dat het merendeel van de woningen in Weert in de toekomst met een warmtepomp verwarmd wordt. Dat zal minimaal 80% van de woningen in Weert betreffen. De Transitievisie Warmte uit oktober 2021 gaf die richting al mee. Daarin is ook opgenomen dat warmtenetten mogelijk een rol kunnen gaan spelen in Weert. Met name warmte uit het kanaal (beter bekend als aquathermie) werd als potentiële bron benoemd.

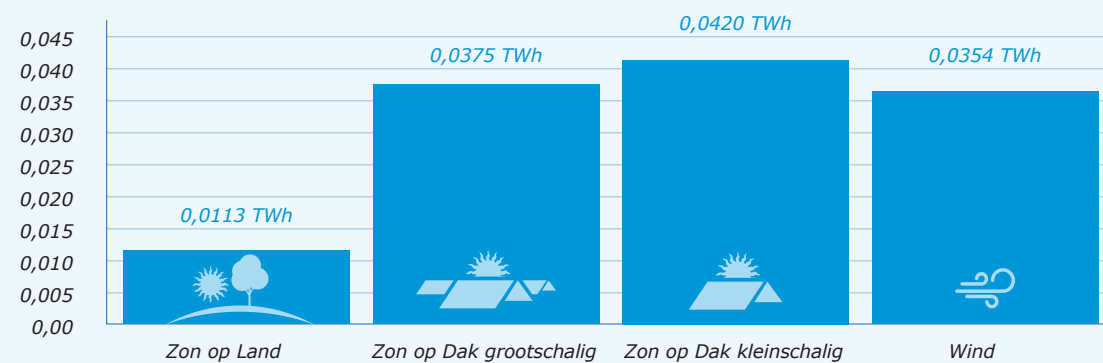
In de afgelopen jaren zijn behoorlijk wat woningen van het aardgas afgegaan. Deze zijn allemaal overgestapt op een warmtepomp. De verwachting is alleen maar sterker geworden dat het overgrote deel van Weert via warmtepompen verwarmd zal gaan worden.

Dat neemt niet weg dat we in 2026 een nieuw Warmteprogramma ontwikkelen. Dit is de opvolger van de Transitievisie Warmte uit 2021. Daarin zullen de mogelijke warmtebronnen en -technieken opnieuw tegen het licht worden gehouden, vanuit de meest actuele inzichten en ervaringen op technisch, economisch, juridische en maatschappelijk gebied.

Doel 3: De helft van de hernieuwbare elektriciteitsopwekking is in 2030 gerealiseerd

De opgave om in 2030 de helft van de elektriciteit duurzaam op te wekken hebben we voor een behoorlijk deel gerealiseerd. Dit betreft een opgave van 600 TJ (terajoule), ofwel 0,166 TWh (terawattuur). Daarvan is 0,126 TWh per medio 2025 gerealiseerd.⁶⁾ Dat is ruim 75%. De windmolens, zonneparken en zon op dak hebben hiervoor gezorgd. Met de doorontwikkeling van zon op dak bij bedrijven en mogelijk nog enkele andere projecten ligt het bereiken van het doel voor Weert binnen bereik. Verderop in het Energieperspectief zetten we doel 3 uit de WRE af tegen de toekomstige opgave die we in Weert hebben om over voldoende duurzame energie te beschikken.

Grafiek B.2 Huidige svz duurzame opwek 2025.

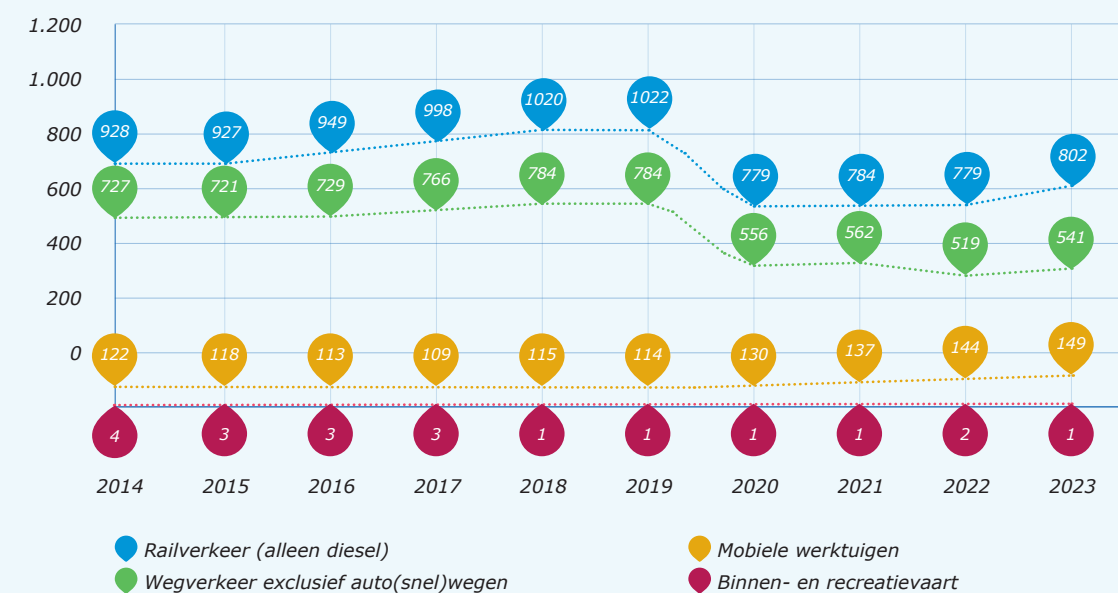

Doel 4: Het aandeel energie t.b.v. mobiliteit is significant gereduceerd in 2030

Mobiliteit vraagt veel energie. Tussen 2021 en 2024 is het energieverbruik in de gemeente Weert ten behoeve van mobiliteit ongeveer gelijk gebleven. Van 1.485 TJ in 2021 naar 1.494 TJ in 2024.⁷⁾ Dit terwijl de landelijke trend is dat het aantal autokilometers tussen 2021 en 2023 met 18% is gestegen. Een gelijkblijvend energieverbruik en een stijgend aantal autokilometers duidt op zuinigere auto's. Die trend is wereldwijd gaande. Specifiek in Weert zien we dat het aantal elektrische auto's tussen begin 2022 en medio 2025 is verdrievoudigd tot ruim 1.000 voertuigen.⁸⁾

We faciliteren in onze gemeente de stijgende populariteit van elektrische voertuigen door passende laadinfrastructuur mogelijk te maken of te realiseren. Daarnaast bevorderen we elektrische deelmobiliteit en fietsgebruik als duurzame vervoersalternatieven. Hieronder valt ook de ontwikkeling van hoogwaardige fietsverbindingen naar Eindhoven, Nederweert, Venlo en Roermond en potentieel de treinverbinding naar Antwerpen Hamont, die niet alleen de verkeersdrukke verminderen maar ook bijdragen aan de gezondheid van onze burgers. Met lokale bedrijven werken we samen via het programma 'Midden Limburg Bereikbaar' om duurzame mobiliteitsoplossingen te promoten en implementeren. Deze integrale aanpak zorgt voor een brede ondersteuning van onze duurzame mobiliteitsdoelstellingen.

Grafiek B.3 Energieverbruik vervoersmodaliteiten - Weert, TJ

4) Ruim 60% van alle woningen in Weert heeft een geregistreerd energielabel.

5) Op basis van de inzichten die openbaar raadpleegbaar zijn.

6) De data is afkomstig van Enexis en de RVO. Sinds juli 2023 wordt deze informatie niet meer bijgewerkt

7) <https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/energieverbruik>

8) <https://allecijfers.nl/regionale-voertuigdata/>

Postbus 950
6000 AZ Weert
www.weert.nl